

Plan för Fokusskolans arbete mot

ANDT

Inledning

Fokusskolan tar aktivt ställning mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och andra beroendeframkallande företeelser som kan påverka ungdomars hälsa negativt som till exempel spel och pornografi. I detta arbete samarbetar vi med andra skolor, socialtjänst, polis och räddningstjänst.

Alla elever, vårdnadshavare och skolpersonal ska känna sig trygga med att skolmiljön stödjer elevernas kunskapsutveckling, ökar elevernas välmående och mognad till ett hälsosamt vuxenliv.

Ett gott samarbete mellan skolan, elevens familj och omgivning är en viktig grund.

Vision

Barn och ungdomar ska må bra och ha en så god självkänsla att de inte tycker sig behöva någon form av ANDT. Visionen gäller i första hand alla elever på skolan, men vi vill också vara en del i ett samhällsfostrande arbete av alla ungdomar i Nyköping.

Mål

Vi strävar mot att:

- medvetandegöra och väcka goda krafter hos alla våra elever.
- inga elever kommer i kontakt med ANDT under skoltiden.
- alkoholdebuten senareläggs.
- inga av våra elever provar eller brukar dopningsmedel och narkotika.

Syfte

Vi har den här handlingsplanen för att:

- skolan ska bedriva ett genomtänkt förebyggande arbete.
- skolan ska arbeta efter välkända rutiner vid misstanke eller om bruk av alkohol, narkotika, dopning och tobak bland våra elever.

Risk- och skyddsfaktorer

Vi vet att stöd från vårdnadshavare, strukturerad och innehållsrik fritid och goda sociala relationer får ungdomar att må bättre. Dialog mellan vårdnadshavare och skola är också viktigt. En hälsofrämjande skola är en skola med tydliga regler, krav och förväntningar, där eleverna har hög närvaro, känner att de trivs och lyckas och får positiv förstärkning av sina lärare. Fokusskolan vill vara en sådan skola.

Det motsatta (bristande intresse, låg motivation för skolarbete med försämrade resultat, avsaknad av fritidsverksamheter, ogiltig frånvaro, aggressivitet och våldshandlingar, rökning) är riskfaktorer som ökar risken för att ungdomen ska utsätta sig för de faror som rökning, droger och dopning innebär.

Tobaksfri skoltid och rökfritt skolområde

Skoltiden på Fokusskolan ska vara tobaksfri. Ingen ska utsättas för tobaksrök. Detta gäller såväl elever som alla som jobbar på skolan (skolans egna medarbetare och andra personer som tillfälligt utför arbeten på skolan).

Det märks genom en tydlig skylt vid skolgårdens gräns att det inte finns några askkoppar.

Förebyggande arbete - undervisning

Kunskapsområdet ANDT ska finnas med i olika skolämnen. Läroplanen föreskriver att eleverna ska kunna använda sina kunskaper som redskap för att kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

Vi vet att fakta som förmedlas i syfte att skrämmas har motsatt effekt. Sådan undervisning tenderar att få ungdomar att öka sin konsumtion av exempelvis alkohol. Undervisningen ska istället innehålla diskussioner och övningar som skapar delaktighet, engagemang och tankeutbyte.

Exempel 4H

På Fokusskolan lyfter vi fram ANDT-frågorna lite extra under högstadiets 4H-veckor som infaller före sportlovet på vårterminen. 4H står för Hälsa, Hygien och Hålla i Hand. Det övergripande målet är att eleven ska bli tryggare i sin egen identitet.

Betoningen ligger på att uppmuntra till en hållbar livsstil när det gäller olika områden i livet. Det kan till exempel handla om vanor kring mat, sömn, fysisk rörelse och relationer. Vårdnadshavarna informeras om temaveckornas innehåll och uppmanas lyfta upp samma samtalsämnen hemma med sin tonåring. Eleverna ska även ges möjlighet att reflektera över sin nuvarande livsstil och uppmuntras till goda förändringar och förbättringar med syftet att utveckla en hållbar livsstil.

Exempel Karaktärsdanning

Varje skoldag börjar med en morgonsamling där elever och lärare samtalar om ett utvalt begrepp. Ansvar, givmildhet, glädje, godhet, hänsyn, lyhördhet, ordning och tacksamhet är exempel på sådana begrepp. Syftet är att eleven ska få stöd i sin mognad till en trygg, demokratisk ansvarsställande medmänniska som med god självkänsla kan fatta kloka beslut kring sin egen hälsa.

Exempel Meningsfull fritid

Fokusskolans elever får dagligen tillfälle att testa olika rastaktiviteter både inne och ute. Fokusskolan samarbetar med olika föreningar och organisationer, bjuder in dem till skolan och låter också elever ta del av till exempel konserter som anordnas.

Skolan har också en Skol-IF-förening som ger eleverna möjlighet till meningsfulla aktiviteter på fritiden.

Roller på skolan

Elevhälsan

Elevhälsan består av skolsköterska, kurator, speciallärare och rektor. Gruppen träffas en gång i veckan och lyfter ärenden. Elevhälsogruppen kan sammankallas omedelbart om rektor bedömer att ärendet är akut.

Skolans elevhälsa stöttar eleverna i deras lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan är ett resurstöd i undervisningen om ANDT. Både personal, elever och vårdnadshavare kan vända sig till elevhälsan för att få råd och handledning.

Lärare

Skolans lärare undervisar om ANDT-frågor, deltar i temaveckor och leder morgonsamlingar. De lärare som är mentorer ansvarar för att elever och deras vårdnadshavare får ta del av den här handlingsplanen.

Stödpedagoger och elevassistenter

Skolans stödpedagoger och elevassistenter jobbar nära eleverna och är ofta det vuxenstöd som eleverna vänder sig till i första hand. Stödpedagoger och elevassistenter blir ofta den vuxne som tar det första steget i att hjälpa en elev vidare till elevhälsan om det behövs.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavare får ta del av handlingsplanen via skolans hemsida.

Rektor/bitr rektor

Rektorn ansvarar för att vuxna på skolan känner till skolans hälsoarbete, att planerna följs, utvärderas och revideras. Rektorn informerar också elevrådet.

Arbetsgångar

Om en elev eller annan person som befinner sig på skolans område, stör ordningen och är **uppenbart påverkad** av alkohol eller droger kontaktas polisen, 112, omedelbart. Medarbetare på Fokusskolan bör inte på egen hand konfrontera en berusad eller narkotikapåverkad person.

Om det finns **misstanke om innehav av tobak eller alkohol**:

Tobak och alkohol kan alla medarbetare själva be eleven att lämna ifrån sig. Det beslagtagna ska lämnas till rektor och får hämtas av vårdnadshavare. Om eleven vägrar lämna ifrån sig tobaken eller alkoholen kontaktar medarbetaren vårdnadshavaren och informerar vårdnadshavaren om misstanken. Alla vårdnadshavares mejladresser finns i InfoMentor.

Om någon på skolan **misstänks** vara påverkad av alkohol eller droger:

1. Ta personen åt sidan. Gå med eleven till elevhälsan, rektorns expedition eller annan avskild plats.
2. Kontakta elevhälsa eller rektorn.
3. Elevhälsan eller rektorn samtalar med eleven om vad som hänt och att vårdnadshavare kommer att informeras.
4. Vårdnadshavare kontaktas och får hämta eleven för dagen. Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt 5 kap. Skollagen (2010:800). Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.
5. Rektorn kallar till möte med elev och vårdnadshavare nästa dag (eller i samband med att avstängningen hävs) för att reda ut vad som hänt och att skolan ser allvarligt på saken. Elevhälsan medverkar i mötet.
6. Skolans medarbetare agerar enligt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn.
7. Ärendet dokumenteras i ProReNata av rektorn eller den person som rektorn utser.
8. Elevhälsan upprättar ett ärende och ger eleven adekvat stöd inom ramen för elevhälsans uppdrag.

Om någon på skolan **misstänks inneha narkotika eller dopningsmedel**:

1. Informera elevhälsan eller rektorn.
2. Elevhälsan/rektorn avgör om hen ska ringa polisen direkt eller skapa ett ärende på kommande elevhälsomöte.
3. På elevhälsomötet tar elevhälsoteamet ställning till hur vårdnadshavare ska informeras, hur anmälan till socialtjänst eller polis ska göras.
4. Ärendet dokumenteras i ProReNata av rektorn eller den person som rektorn utser.
5. Elevhälsan upprättar ett ärende och ger eleven adekvat stöd inom ramen för elevhälsans uppdrag.

Korta fakta

Alkoholmätare

Skolan har rätt att be elever blåsa i en alkoholmätare.

Avstängning

En elev som skapar oro eller skrämmer andra på skolan kan stängas av.

Avstängd elev får inte vistas på skolan.

Elevskåp

Skolan kan använda reservnyckeln för att öppna ett låst elevskåp. Skolan kan däremot inte öppna stängda väskor som ligger inne i skåpen. Rektorn avgör om ett skåp ska öppnas eller om det är bättre att be polisen öppna skåpet.

Langning

Langning av alkohol, narkotika och dopningspreparat är en kriminell handling och ska anmälas till polisen. Alla medarbetare på skolan kan göra en polisanmälan.

Narkotikafynd

Om man hittar något som kan vara narkotika på skolans område ska rektorn omedelbart informeras.

Polisanmälan

Alla medarbetare kan göra en polisanmälan. Det gör man enklast via webben, på polisens hemsida. Om man är osäker kan man rådfråga elevhälsan eller rektorn. Om barnet är misstänkt för brott och är under 18 år kommer polisen att kontakta socialtjänsten, så man behöver inte göra någon egen anmälan till socialtjänsten.

Rättegång

Skolan stöttar eleven och elevens familj i de processer som kan bli en följd av att skolan uppmärksammat ett destruktivt beteende. Skolan informerar om vad som kommer att hända, hur förhör går till och vad man ska tänka på i samband med en rättegång.

Rökning förbjuden

Rökning är förbjuden i alla lokaler som är avsedda för barn- och ungdomsverksamhet, på skolgårdar och liknande ytor utomhus i anslutning till barn- och ungdomsverksamheter. Rökförbudet gäller dygnet runt.

Socialtjänsten

Alla medarbetare kan göra en anmälan till socialtjänsten. Om man är osäker kan man rådfråga elevhälsan eller rektorn. Socialtjänsten stöttar ungdomar och deras familjer på många olika sätt. Man gör individuella planer för varje ungdom.

Skolan får veta om Socialtjänsten öppnar ett ärende eller inte. Skolan får inte veta vad som kommer fram i ärendet om inte eleven och vårdnadshavarna informerar skolan. Det beror på sekretesslagen.

Tipsa polisen

Alla medarbetare kan tipsa polisen. Man kan ringa in tips på 114 14 (säg "tips"). Det går också bra att tipsa polisen via webben, på polisens hemsida.

Urinprov

Vårdnadshavare, socialtjänst eller polis begära provtagning. Det går bra att vända sig direkt till sin vårdcentral för att få hjälp med provtagning. Skolan kan önska att en elev testas och får då framföra sin oro till vårdnadshavare, socialtjänst eller polis som i sin tur kan begära att eleven testas.